

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

5. Ex quibus rebus decimæ debeantur, & quotuplices sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

titulo specialit sibi Dominus decimas reservaverit. *Cum non sit 33. hoc tit.*

4. Attamen veteri & receptior est contraria Theologorum sententia, istam quotam tempore legis Evangelicæ solo jure Ecclesiastico, jam inde a temporibus Apostolorum debitam fuisse, & deberi: quam sequitur Covarruvias 1. *Par. resol. c. 17. & Canil. de Decimis 3. n. 7. & seqq.* quia in lege Evangelica nullum extat præceptum de hujusmodi quantitate fructuum persolvenda, sed dicitur dumtaxat, ministris rerum spiritualium congruam deberi sustentationem: nisi quam autem habetur, an decima, vel alia pars fructuum debeatur. Deinde si juris esset divini, non posset consuetudine tolli aut minui, & tamen tolli aut minui posse, constat ex *d. c. In aliquibus 32. §. fin.*

5. Inò in quibusdam locis multorum fructuum, ut oleum, raparum, fabarum, & similia, sublatæ sunt decimæ. Erhinc Carolus V. Imp. anno 1520. edixit in Belgio, ne à subditis suis exigenter decimæ eorum fructuum, de quibus à quadraginta retrò annis nullæ exactæ aut solutæ, fuissent, licet non incogniti essent fructus. Et postmodum declaravit, ut de insolitis fructibus solverentur decimæ, si in aliis locis, ubi soliti sunt seminari & colligi, solitæ sint solvi. Deficiente verò consuetudine ad jus commune recurrendum est, quo jure decimæ debentur de omnibus rebus, quas terragignit. Huc facit, quod ex Boetio, ad *Consuet. Biterrie.* refert Zypæus *hoc tit. n. 2.* Episcopum Abbiensem, cum decimas exegisset crocorum, ac subditi solutionem detestarent, eo prætextu, quod antea eas non solvissent, sententiam pro se obtinuisse, ea ratione, quod aliis in locis decimæ de croco solverentur. Memorat idem, Brabantæ Concilium 2. *Aprilis 1645.* pro Abbate Canonicorum Regularium S. Gertrudis Lovanii judicasse, non censeri novas decimas lignorum, in locis, ubi ex lignis decimæ solvantur, quamvis silvæ infra quadraginta annos plantatæ vel sponte enatæ essent. Addit ibidem, in materia panicis judicasse eundem Senarum contra incolas de Willebroeck eamque sententiam quoad omnes jus facere, cum decidat qualiter istius frumenti, scilicet quod sit decimabile.

6. Non obstat præceptum legis veteris de

decima solvenda: quam cum illud fuerit judiciale, & non morale, morte Christi abrogatum fuit licet auctoritate Ecclesiæ de novo fuerit constitutum, ut decima pars solveretur.

Non obstat quoque, quod ex Matth 23 allegatum fuit: quia Christus ibi loquitur de tempore illius legis, quo decimæ jure divino debite erant.

Pariter non obstat illud, *Nisi abundaverit justitia vestra &c.* quia debet esse major, non in solvenda decima (alioquin deberemus plus quam decimam solvere, quandoquidem illi accuratissimè decimam de omnibus solverint) sed in reformandis internis affectibus, quia justitia illorum solum erat externa, putabantque sufficere, si non occiderent, aut non mæcharentur tertius; interiora verò negligebant.

Non obstant denique Jura in contrarium allata, cum aliis similibus: in iis enim decimæ dicuntur deberi ex constitutione divina, quia scilicet, quod debeantur, ortum habet ex constitutione & lege divina in veteri Testamento, ad cujus imitationem Ecclesia eas solvi præcipit in novo Testamento. Vel dicendum, in iis non sumi decimas, prout sunt certa & definita pars fructuum, quo pacto dicimus deberi solum jure Ecclesiastico, sed prout sunt pars fructuum, necessaria Clericis, ad congruam eorum sustentationem.

Dicuntur autem decimæ esse Dei & solvi Deo, quia solvantur ministris Ecclesiæ; quibus quod solvitur & datur, Deus sibi solvi & dari dicit.

Dicuntur etiam subinde non posse minui, quamdiu scilicet viget Ecclesiastica, quæ ad imitationem legis veteris hanc quotam justissimis de causis taxavit, præceptum jam abrogatum renovando.

§ V.

Ex quibus rebus decimæ debeantur & quotuplices sint.

1. *Debentur ex omnibus omnino fructibus, & lucro negotiationis.*
2. *Decimæ aut Prædiales, alia Personales, alia Mixta.*
3. *Differentia inter has species.*

1. **I**ure igitur communi debentur decimæ de omnibus fructibus terræ, veluti de frumento, græ-

ogano, fœno, vino, & leguminibus omnibus, *c. De multiplici 3. & c. Non est 22. hoc tit.*
Paralip. 12. de fructibus arborum, hortorum, pecorum, veluti de lana, apibus, gallinis, colymbis, &c. d. e. Non est, c. Cum homines 7. d. e. Ex multiplici & aliis hoc tit. de proventibus molendinorum, *c. Peruenit; & c. Ex transmissa 23. h. t.* ex conductione ædium, prædiorum, & cuiuscunque rei, *c. Ex parte 22. c. A nobis 24. eod. à quocunque teneantur, nisi se exemptum specialiter doceat.* Deaique ex quacunque lucrosa, honesta tamen & legita negotiatione, *c. pastoral. 23. h. t.* atque aded ex stipendio militum, *d. c. Non est.*

2. Hinc dividi decimæ solent in Personales, Prædiales & Mixtas. Prædiales sunt, quæ solvantur de prædiorum aut arborum fructibus, oblationibus molendinorum, locatarum ædium, aliorumque similibus.

Personales dicuntur, quæ ex rebus, quas quisque sibi industria & opera sua acquirit, persolvuntur, *c. Ad Apostolica 20. & c. Tua nobis 26. in fine. h. t.* veluti ex lucro negotiationis cuiuscunque honestæ, *d. c. Pastor ex stipendio militum, ex vocatione, aliave professione, d. c. Non est.*

Mixta dicuntur, quæ partim prædiales, partim personales sunt. Hujusmodi sunt, quæ ex fructibus pecorum, veluti ex cœtu, lana, lacte, solvantur, *c. Peruenit 5. cum seq. h. t.* Sunt tamen, qui malint hujusmodi decimas revocare ad prædiales, quando animalia in pascuis pascuntur: ad personales verò, ubi domi portecto pascuntur; & tum demum, constitutæ mixtum genus, quando utrumque æquè pascuntur, arg. *h. t. Tituli Institut. De rer. divisione.*

3. Differunt autem prædiales à personalibus, quòd prædiales, statim atque collectæ sunt, solvi debeant, & quidem integræ, sine ulla expensarum deductione, quæ fieri solent in colenda prædia, in quarendos & colligendos fructus, *d. c. Cum homines 7. & d. c. Non est 22. h. t.* Et solvi debent Parocho, in cuius parochia fructus crescunt & colliguntur, licet colonus alibi habitet, *c. Quoniam 13. h. t.* nisi consuetudine contrarium obtineat, quæ hoc casu servanda esset, *c. Cum sint homines 18. h. t.* Personales verò solvantur Ecclesiæ seu Parocho, in cuius ditione seu parochia quis percipit Sacramenta; deductis tamen expensis, in negotiatione

factis, causa quarendarum, emendarum & convehendarum mercium, *c. Ad Apostolica 20. & d. c. Pastoralis 28. eod.* Ratio differentiæ, quoad deductionem expensarum, est, quòd fructus prædiales tunc & cœtantur fructus, etiam non deductis expensis: secus in personalibus, quia in negotiatione nihil censetur acquiri, nisi quod superest, deductis expensis, *d. Mutius 30. D. pro socio.* At in prædiis nulli fructus acquiruntur, nisi salvâ decimâ, quam sibi dominus in signum universalis domini reservavit: *d. c. Pastoralis: & ided prius solvendæ sunt decimæ, quam census & tributa, c. Cum homines 7. & c. Cum non sit in homine 33. h. t.*

§. VI.

Quibus debeantur decimæ,

1. Decimarum incapaces sunt laici.
2. Decima primò debita fuerunt cœtui Clericorum in genere.
3. Postea singulis, ratione beneficii & tituli.
4. Ex lege iustitia debentur solis Curatis.
5. Qui ad eas de jure communi habent fundatam intentionem.
6. Prædiales decimæ debentur Ecclesiæ prædiali.
7. Personales Parochiali Ecclesiæ.
8. Licet quis in Monasteriis audiat divina & percipiat Sacramenta.
9. Habens plura domicilia vel in conspectu habitans cui decimæ debeant.
10. Mixta decimæ cui debeantur.
11. Decimæ an debeantur baptismali Ecclesiæ: & qua sit baptismalis.
12. Decimæ quibus casibus Episcopo debeantur.
13. Et quando summo Pontifici.
14. Debentur autem Clericis, quantumvis divitiibus.

Quia verò jus decimarum est spirituale, cum propter divina & Sacramentorum administrationem decimæ solvantur, ided laicis eas possidere non licet, *c. Quamvis 17. cap. Tua 23. & cap. Dudum 31. hoc tit.* Quod intelligendum est de decimis acquiritis post Lateran. Concilium: nam acquiras ante Concilium illud etiam hodie retinere possunt, *c. Prohibemus 19. h. t.* Quamvis enim laici juris primariè decimarum (quod scilicet nascitur ex eo, quia ministris rerum spiritualium à